

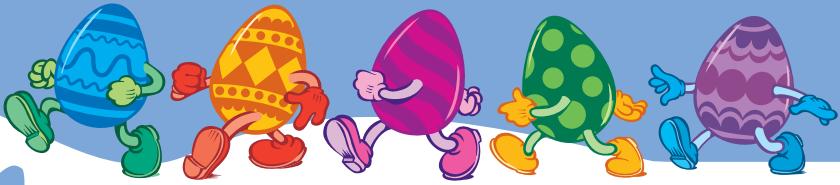
Διορθώνω το γραπτό μου

Κάθε φορά που γράφω ένα κείμενο το ξαναδιαβάζω. Προσέχω όλα τα παρακάτω και διορθώνω όσα χρειάζεται. (Μπορεί να χρειαστεί να ξαναγράψω κάποια μέρη του κειμένου μου.)

1. Ποιος ήταν ο σκοπός μου; Τον πέτυχα; (*Συμβουλευτείτε τα σημεία που προτείνονται για ανάπτυξη στην εκφώνηση της εργασίας παραγωγής γραπτού λόγου.*)
2. Τι μου άρεσε περισσότερο απ' όσα έγραψα;
3. Τι θα μπορούσα να έχω γράψει καλύτερα; Πώς μπορώ να το γράψω τώρα;
4. Τι θα μπορούσα να γράψω ακόμα;
5. Θα καταλάβουν το κείμενο οι συμμαθητές μου;
6. Ποια σημεία θα τους αρέσουν περισσότερο και ποια λιγότερο;
7. Οργάνωσα το γραπτό μου σε παραγράφους;
8. Πώς είναι η ορθογραφία; Χρησιμοποίησα το λεξικό μου;
9. Χρησιμοποίησα σωστά τις τελείες και τα κόμματα;
10. Χρησιμοποίησα πολλές διαφορετικές λέξεις ή χρησιμοποίησα πολλές φορές τις ίδιες λέξεις;
11. Πώς είναι η εμφάνιση του γραπτού μου; Μπορεί να το διαβάσει κανείς εύκολα;

Πάσχα

Ενότητα 14

Ηημέρα της Λαμπρής

Καθαρότατον ήλιο επρομνούσε
της αυγής το δροσάτο ύστερο αστέρι*,
σύγνεφο, καταχνιά δεν απερνούσε
του ουρανού σε κανένα από τα μέρη
και από κει κινημένο αργοφυσούσε
τόσο γλυκό στο πρόσωπο το αέρι,
που λες και λέει μες στης καρδιάς τα φύλλα:
γλυκιά η ζωή και ο θάνατος μαυρίλα.

Χριστός Ανέστη! Νέοι, γέροι και κόρες,
όλοι, μικροί μεγάλοι ετοιμαστείτε
μέσα στες εκκλησίες τες δαφνοφόρες
με το φως της χαράς συμμαζωχτείτε,
ανοίξτε αγκαλιές ειρηνοφόρες,
ομπροστά στους αγίους και φιληθείτε
φιληθείτε γλυκά χείλη με χείλη,
πέστε «Χριστός Ανέστη» εχθροί και φίλοι.

Δάφνες εις κάθε πλάκα έχουν οι τάφοι
και βρέφη ωραία στην αγκαλιά οι μανάδες
γλυκόφωνα, κοιτώντας τες ζωγραφισμένες εικόνες,
ψάλλουνε οι ψαλτάδες
λάμπει το ασήμι, λάμπει το χρυσάφι
από το φως που χύνουνε οι λαμπάδες,
κάθε πρόσωπο λάμπει απ' το αγιοκέρι
όπου κρατούνε οι χριστιανοί στο χέρι.

Διονύσιος Σολωμός

* ύστερο αστέρι: ο Αυγερινός

- Πώς περιγράφεται η φύση στην πρώτη στροφή;
- Πώς χαρακτηρίζει τη ζωή και πώς τον θάνατο ο ποιητής; Γιατί;
- Η δεύτερη στροφή μάς δίνει την εικόνα του ελληνικού Πάσχα. Σχολιάστε το μήνυμά της.
- Ποιο είναι το ρόμα που επαναλαμβάνεται στην τρίτη στροφή; Γιατί;
- Ποια συναισθήματα σας δημιουργεί η εικόνα των χριστιανών με τις λαμπάδες στα χέρια;

Ανάσταση

Άκου τον ξάστερο ουρανό πώς οι καμπάνες σειούνε.
Όπου καρδιά, χαρμόσυνες λαχτάρες απαντούνε.

Ανάστασ' είναι σήμερα! Παιδιά, γυναίκες, γέροι
κόκκινο αυγό στην τσέπη τους, χρυσό κερί στο χέρι.

'Οσ' άστρα 'ναι στον ουρανό, τόσα στον κάμπο κρίνα.
Όλα έχουνε στην καθαρή ψυχήν Απρίλη μήνα.

Της εκκλησίας φουντώσανε δάφνη πολλήν οι στύλοι.
Ειρήνη! Ειρήνη! Φιληθείτε, οχτροί μαζί και φίλοι...

Κώστας Βάρναλης

- Να συγκρίνετε το ποίημα του Κ. Βάρναλη με το ποίημα του Δ. Σολωμού. Να περιγράψετε προφορικά την εικόνα που νομίζετε ότι δίνει για την Ανάσταση το κάθε ποίημα.
- Ποια μπονύματα στέλνουν και τα δύο ποιήματα στους ανθρώπους;
- Ποια σημασία έχει η δάφνη που αναφέρεται και από τους δύο ποιητές;

Διαβάστε από το **Ανθολόγιο: Η Ανάσταση του Ιησού**, του Ρωμανού του Μελωδού, σελ. 173.

Πάσχα

Μαριάμ

Βυζαντινή εικόνα Εμμανουήλ Λαμπάρδου

Τότες η Μάνα σήκωσε τα χέρια της ψηλά και ξεφώνισε:

— Παιδί μου, παιδί μου! Τι κακό έκαμες και θέλουνε να σε σταυρώσουν;

Και με το νου θολωμένο, όρμησε έξω από το σπίτι της και πήρε το δρόμο κλαίοντας, κι αμέσως ο έρημος δρόμος γέμισε από θρύνους γυναικών, που έτρεχαν βγαίνοντας από τα σπίτια τους όπως όπως όπως, κι ανάμεσα σε αυτές την ακολουθούσαν από κοντά η Μάρθα και η Μαρία η Μαγδαληνή και η Σαλώμη, και πλήθος άλλα κορίτσια, και δίπλα της την επαράστεκε ο Ιωάννης, χλωμός, πηγαίνοντας με χαμπλωμένα βλέφαρα, ώσπου τέλος έφτασαν στο μέρος όπου ήταν ο όχλος, και ο ένας έσπρωχνε τον άλλον για να δει και βλαστημούσαν κι έφτυναν και ούρλιαζαν και ο αναβρασμός ήταν μεγάλος και βουερός.

Τότες η Μαρία, κοιτάζοντας σαστισμένη, ρωτά τον Ιωάννη:

— Πού είναι ο γιος μου;

— Να, της αποκρίνεται. Βλέπεις εκείνον εκεί που φορεί ένα αγκάθινο στεφάνι και του έχουν δέσει τα χέρια; Αυτός είναι!

Και καθώς έκανε έτσι η Θεοτόκος ψάχνοντας με το μάτι και τον αντίκρισε, ο κόσμος έσθησε γύρω της κι έπεσε καταγής χωρίς πνοή.

Αιμιλία Δάφνη, *Μαριάμ, «Τα αγαπημένα μου διηγήματα»*

Περιγράψτε με δικά σας λόγια τη σκηνή σε ένα σύντομο κείμενο. Βρείτε στο Βιβλίο των Θρησκευτικών σχετικές πληροφορίες και καταγράψτε σε έναν πίνακα τα βασικά γεγονότα των Παθών του Χριστού.

Διαβάστε από το **Ανθολόγιο: Τα γόνατα του Ιησού**, του Ν. Βρεττάκου, σελ. 170.

Έθιμα του Πάσχα

Το Πάσχα είναι η μεγαλύτερη γιορτή του χριστιανισμού. «Εορτών εορτή και πανήγυρις εστί πανηγύρεων» λέει το τροπάριο. Προέρχεται από το εβραϊκό Πάσχα, που και αυτό έχει τις ρίζες του στην αρχαία Αίγυπτο. Με το «Πισάχ» (η λέξη σημαίνει διάβαση, πέρασμα) οι Αιγύπτιοι γιόρταζαν το πέρασμα του Ήλιου από τον ισημερινό, την εαρινή δηλαδή ισημερία, και μαζί της τον ερχομό της άνοιξης. Οι Εβραίοι καθιέρωσαν και αυτοί τη γιορτή σε ανάμνηση της απελευθέρωσής τους από τους Αιγυπτίους και της διάβασης της Ερυθράς Θάλασσας. Παράλληλα όμως και για να χαιρετίζουν το τέλος του χειμώνα και την αρχή της άνοιξης.

Στη χριστιανική γιορτή δόθηκε το όνομα «Πάσχα» και με απόφαση της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου το 325 μ.Χ. ορίστηκε να γιορτάζεται την πρώτη Κυριακή μετά από την πανσέληνο της εαρινής ισημερίας. Το Πάσχα, ο λαός, μαζί με την «εκ νεκρών Ανάσταση» του Χριστού, τη νίκη δηλαδή ενάντια στον θάνατο, γιορτάζει και την ανάσταση της άνοιξης, το ξύπνημα της φύσης μετά τη νάρκη του χειμώνα.

Με τη λέξη Πάσχα, Λαμπρί και Λαμπρά (στην Κύπρο) εννοούμε δυο βδομάδες που αρχίζουν από την Ανάσταση του Λαζάρου και τελειώνουν την Κυριακή του Θωμά. Τη βδομάδα των Παθών και τη βδομάδα της Λαμπρής ή Λαμπροβδομάδα.

Από τα βυζαντινά ακόμα χρόνια οι χριστιανοί προετοιμάζονταν καιρό πριν για τις πασχαλινές γιορτές. Έβαφαν τα σπίτια τους, έστρωναν στο πάτωμα κλαδιά από αρωματικά φυτά, δάφνη, μυρσίνη, δενδρολίβανο, λεμονιά, έφτιαχναν καινούρια ρούχα, τα λαμπριάτικα.

Ανήμερα το Πάσχα όλοι αντάλλασσαν δώρα και ασπασμούς και εύχονταν «Καλό Πάσχα», ενώ τη νύχτα οι δρόμοι και τα σπίτια ήταν φωταγωγημένα.

Τον καιρό της Τουρκοκρατίας το Πάσχα είχε εντελώς ιδιαίτερη σημασία για τους Έλληνες. Μαζί με τα Πάθη του Χριστού και την Ανάσταση, ζωντάνευαν και τα πάθη του λαού και μεγάλωναν οι ελπίδες για την Ανάσταση του Γένους.

Πρόγραμμα Μελίνα, Έθιμα του Πάσχα

Μερικά από τα έθιμα της Μεγάλης Πέμπτης

Τα πασχαλινά έθιμα αρχίζουν κυρίως από τη Μεγάλη Πέμπτη, επειδή από την ημέρα αυτή αρχίζουν οι ετοιμασίες για το Πάσχα.

Από το πρωί οι γυναίκες καταγίνονται με το ζύμωμα. Ζυμώνουν τις κουλούρες της Λαμπρής. Τις ζυμώνουν με διάφορα μυρωδικά και τις στολίζουν με ξηρούς καρπούς και με στολίδια από ζυμάρι. Τα ονόματά τους ποικίλλουν, ανάλογα με το σχήμα που τους δίνουν. Λέγονται κουτσούνες, κουζουνάκια, κοφίνια, καλαθάκια, δοξάρια, αυγούλες, λαζαράκια κτλ.

Αναφέρω τον τρόπο του ζυμώματος που συνηθίζεται στην Κορώνη. Εκεί τις λαμπριάτικες κουτσούνες

Πάσχα

τις ζυμώνουν με λάδι, μύγδαλα και γλυκάνισο. Τις κουτσούνες τις πλάθουνε στρογγυλές σαν κουλούρες ή μακρουλές και τις περιπλέχουνε (στολίζουνε) μέσα σε ζυμάρι. Βάζουνε στη μέση το κόκκινο το αυγό και στολίζουνε την κουτσούνα με αγκιναρίτσες, με πουλάκια, με μύγδαλα και σουσάμι. Αυτές που είναι να τις μεράσουνε σε μικρά παιδιά τις κάνουνε σωστές κουτσουνίτσες, με πόδια, με χέρια, με κεφάλι.

Τότε ζυμώνουν και κουλούρι για την Πρωτομαγιά.

Άλλη ασχολία της ημέρας αυτής είναι το *βάψιμο των αυγών*. Πάσχα χωρίς κόκκινα αυγά δε νοείται. Γι' αυτό και η Μεγάλη Πέμπτη λέγεται κοινά *Κόκκινη Πέφτη* ή *Κοκκινοπέφτη*.

Στην Καστοριά απλώνουν στα παράθυρα κόκκινες βελέντζες και κόκκινα μαντίλια.

Στην Αγιάσο Λέσβου στα Δώδεκα Ευαγγέλια παίρνανε οι γυναίκες κερί, κι ένα ένα Ευαγγέλιο που τελείωνε, κάνανε από το κερί με ένα κομματέλι ένα σταυρό. Μαζεύανε δώδεκα σταυρέλια και τα πηγαίνανε στο σπίτι να τα κολλήσεινε παντού στ' αντιγώνια του σπιτιού, για να ψοφήσεινε οι ψύλλοι, οι κοριοί κτλ.

Γ. Α. Μέγας, *Ελληνικές γιορτές και έθιμα της λαϊκής λατρείας*, εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα, 1988

Τα κυριότερα πασχαλινά έθιμα

- πασχαλινοί χαιρετισμοί, όπως π.χ. «Χριστός Ανέστη» και η τυπική ανταπάντηση «Αληθώς Ανέστη» ή «Αληθώς ο Κύριος»
- λαμπριάτικες κουλούρες, κουλούρια, τσουρέκια, κόκκινα αυγά
- οβελίας (αρνί που ψύνεται στη σούβλα)
- έθιμο της Αγάπης
- έθιμο σχετικό με το Άγιο Φως ή το Νέο Φως

Συγκεντρώστε όλα τα έθιμα που ξέρετε από την περιοχή σας ή από οποιοδήποτε μέρος της Ελλάδας και παρουσιάστε τα προφορικά στην τάξη. Πρέπει να αναφέρετε σε ποια κατηγορία ανήκουν (βλ. τον παραπάνω πίνακα), ποια μέρα ή ποιες μέρες γίνονται, με ποιον τρόπο, ποια είναι η σημασία τους, τι πιστεύει ο λαός γι' αυτά (συμβουλευτείτε τα παραπάνω κείμενα).

Διαβάστε από το **Ανθολόγιο**: *Τα κόκκινα αυγά*, του Γ. Ξενόπουλου, σελ. 175.

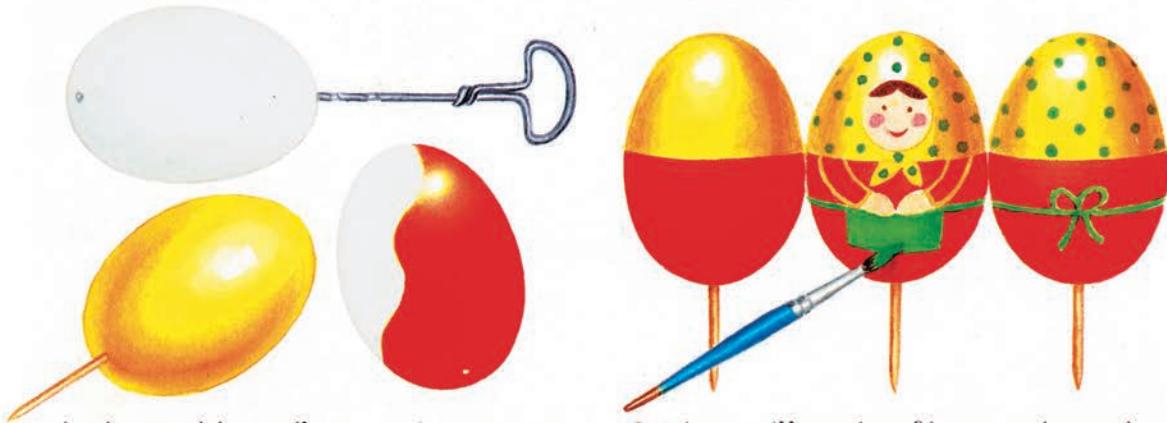

Δημιουργήστε πασχαλινές κατασκευές σαν αυτές της εικόνας.

Ρωσικό στεφάνι

13 αυγά πλαστικά (ή αδειασμένα) • τέμπερα: χρυσή, κόκκινη, μπλε, πράσινη, ροζ, κίτρινη και καφέ • κορδέλας • 60 εκ. σύρμα • πινέλα • μικρό τρυπανάκι • 13 μεγάλες οδοντογλυφίδες • Βλέπε πατρόν.

1 Ζήτησε από ένα μεγάλο να τρυπήσει τ' αυγά με το τρυπανάκι στις δύο άκρες. Στερέωσέ τα σε μια χοντρή οδοντογλυφίδα για να τα βάψεις. Βάψε 3 κόκκινα και 3 χρυσά.

2 Χώρισε τα άλλα αυγά στα δύο και χρωμάτισε το ένα μέρος με χρώμα και το άλλο χρυσό. Όταν στεγνώσει, ζωγράφισε το πρόσωπο, τα χέρια και την ποδιά σύμφωνα με το σχέδιο. Χρωμάτισε τα.

3 Πέρασε ένα σύρμα στα 10 αυγά και κλείσε τον κύκλο. Κρύψε την ένωση με φιόγκο κορδέλας. Κάνε μικρά φιογκάκια ανάμεσα στα αυγά. Στερέωσε τα άλλα 3 αυγά με τη δεμένη κορδέλα και στην άκρη βάλε κόλλα.

Οικογένεια Χίλια Ζυμαρικά

Αυγά από αφρολέξ • Ζυμαρικά όλων των ειδών • τέμπερα • άσπρη κόλλα • 2 χοντρές οδοντογλυφίδες • χαρτόνι.

1 Φύτεψε μια οδοντογλυφίδα στη βάση του αυγού. Ανάλογα με το πρόσωπο διαλέγεις και την άκρη του αυγού. Χρωματίσε και άφησε να στεγνώσει.

2 Με τη δεύτερη οδοντογλυφίδα κάνε τρύπες στο αυγό πριν βάλεις τα ζυμαρικά αλειφμένα με κόλλα. Κόλλησε τα χαρακτηριστικά του προσώπου με διασκεδαστικές εκφράσεις.

3 Για να στήσεις όρθιο το αυγό, μπορείς να κολλήσεις στη βάση ένα μικρό ρολό από χαρτόνι, που θα το συγκρατήσεις με δύο... συνδετηράκια.